

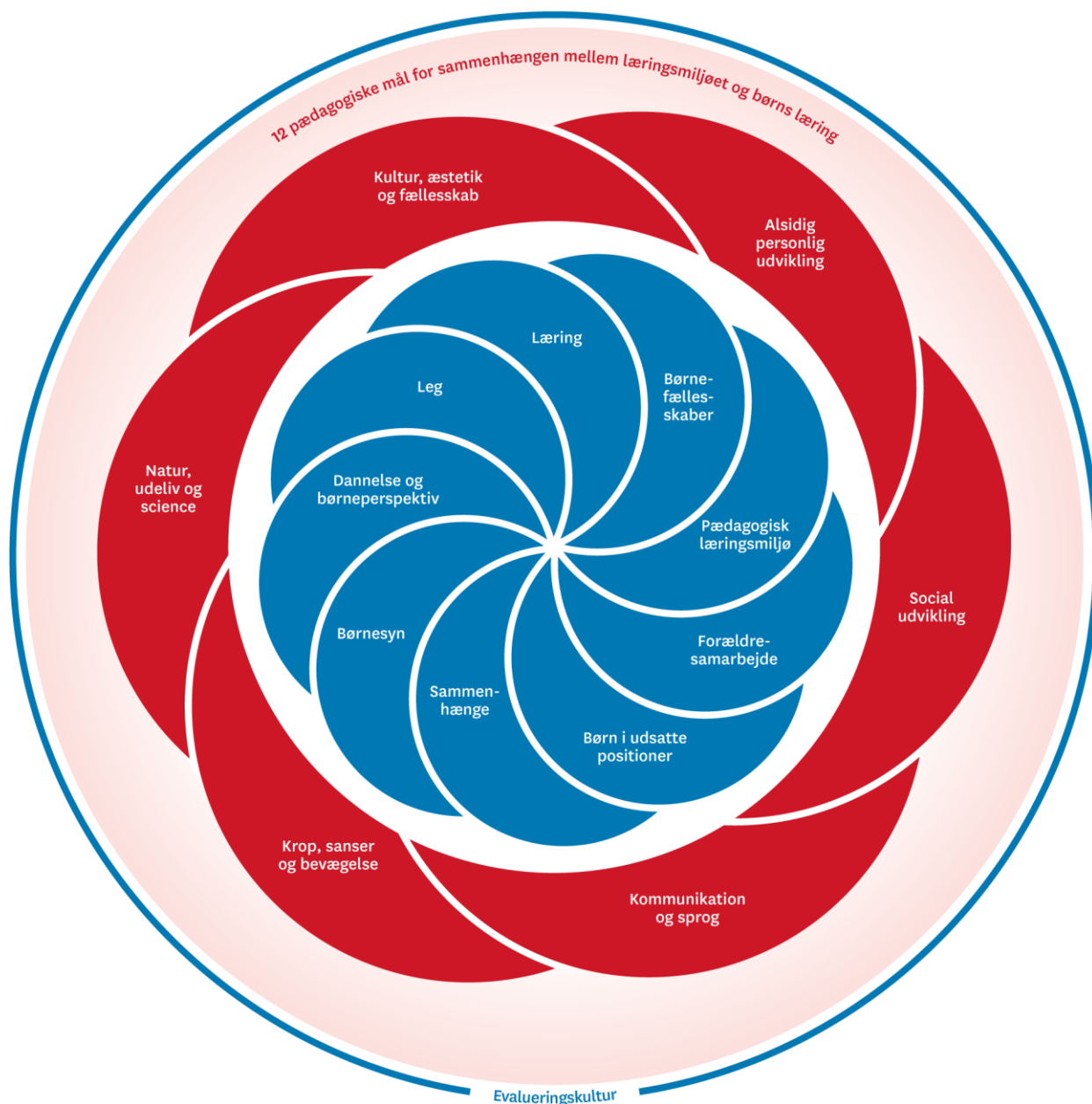
Pædagogisk læreplan for Stjerneskuddet 2019, redigeret 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Denne læreplan er under udarbejdelse. Vi afventer at vores pædagoger kommer på kursus i rollen som Faglige fyrtårne.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Stjerneskuddet er en kommunal, integreret daginstitution, der er normeret til 24 vuggestuebørn og 44 børnehavebørn.

Vores hus er i to etager, og børnene er fordelt med to vuggestuegrupper i stueetagen, og to børnehavegrupper på 1. sal.

Om morgenen starter vi i vuggestuen, og sidst på eftermiddagen samles vi enten på legepladsen eller i børnehaven.

På 1. sal hvor børnehaven holder til, er dørene ofte åbne mellem stuerne. Vi ønsker at børnene har mulighed for at skabe venskaber på tværs af stuerne, og have så bred en voksenkontakt som muligt. Det gør børnene mindre sårbare ift mulige legerelationer, og når vi har ferie/sygdom, kender de alle voksne. Den nære daglige kontakt, også til forældre, skabes primært på den stue barnet er tilknyttet.

I børnehaven deltager børnene i aldersintegrerede grupper, fra efterår til forår. Indholdet skifter efter børnegruppens sammensætning og aktuelle behov. De børn der er kommende skolestartere, er i et forløb vi kalder Storbørnsgruppen. Det er godt at lære hinanden at kende på tværs, og gør mulighederne for relationer barn/barn og voksen/barn stærkere.

I vuggestuen har de små børn brug for ro, nærvær og trygge rammer. Derfor er dørene oftere lukket end i børnehaven. Men også i vuggestuen, sørger de voksne for god kontakt med, og til nabostuen, hvor der ofte er aktiviteter på tværs. Det er vigtigt at de mindste har en tryghed ved de voksne fra nabostuen, når de er på besøg, og når der mangler personale. Vuggestuerne mødes også på legepladsen, og har i perioder temaer på tværs.

Personalet er tilknyttet hver deres stue, men vi betragter os som ét team, der overordnet samarbejder ud fra fælles rammer.

Vores familier kommer fra lokalområdet, primært omkring Katrinedal og Rødkilde Skole. Vi har familier med mange nationaliteter, og har/har haft børn fra f.eks. Kina, Polen, Tyskland, Indien, Pakistan, Albanien, Australien.

Stjerneskuddet ligger på en forholdsvis rolig vej, væk fra de største hovedveje, og midt imellem villaer.

Vi har ikke langt til bus og metro, og til Vanløse bibliotek og Kulturstationen, som vi benytter flittigt.

Omkring os er både kommunale legepladser og Grøndalsparken, som vi også ofte benytter. Primært med vores børnehave.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

I Stjernesuddet opfatter vi det enkelte barn som særligt, med egne følelser, holdninger og drømme for fremtiden.

Det betyder, at det enkelte barn skal involveres, og have indflydelse på egen situation.

F.eks. er det vigtigt for os at vise børnene, at vi respekterer de fællesskaber de selv laver. Vi lærer dem, at det er legitimt at have en leg, som man ikke vil lukke flere ind i, men også hvordan man kommunikerer et nej på en god måde. Vi forsøger at motivere dem til at sige ja til det barn der gerne vil deltage, men respekterer et nej. Og så hjælper vi barnet der møder en afvisning, med at komme videre, og tackle det på en måde der giver gode erfaringer.

Det er vigtigt for os at huske, at kun i relationer med andre, og i tilknytning til andre, kan barnet vokse og lære.

Forældrene er de vigtigste voksne for barnet, og har derfor hovedansvaret for barnets liv, udvikling og opvækst.

Forældrene inviteres ind i et samarbejde med institutionen byggende på tillid, forståelse, respekt og dialog. Vi skal dette efterår i gang med et nyt forældresamtale koncept.

I huset har vi valgt en struktur hvor børnene er opdelt på tværs af alderen 0-3 samt 3-6 år.

Det gør vi, fordi vi ser at børnene bruger hinanden som rollemønstre. Vi ser at børnene er optaget af at spejle sig i hinanden, og at have nogle at se op til. Vi oplever at børnenes motivation for at tage det næste udviklingsstrin i højere grad bliver stimuleret, når de spejler sig i de ældre børn. Vi har struktureret børnenes hverdag på en måde, så der er en vekselvirkning mellem det børneinitierede og det vokseninitierede. Det betyder at rammer, struktur og organisering planlægges af det pædagogiske personale, og at børnenes input er med til at udfylde rammerne.

Vi er optaget af, og har en holdning til, at ens rutiner blandt alle medarbejdere, er med til at give barnet ro, tryghed og overskud til at udvikle sig. F.eks. hvordan et børnehavebarn går til og fra en middagslur fra deres stue på 1. sal, til soverummet i vuggestuen. Det giver ro og tryghed at

rutinen er ens, uanset hvilken voksen barnet er sammen med. Jo mere tryghed vi kan skabe for barnet, jo bedre sikrer vi at deres potentiale for læring udnyttes optimalt.

Dannelse og børneperspektiv

Barnets liv her og nu er vigtigt. Børns trivsel, læring, udvikling og dannelse handler bl.a. om, hvad der optager dem, og hvad der kan give dem et godt børneliv, i vuggestue og i børnehave. At inddrage børneperspektiver vil sige at skabe sig et generelt indtryk af børnenes mange oplevelser i, forståelser af, og holdninger til institutionen, som afsæt for at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse. Børnenes perspektiver udgør en helt central og unik feedback i arbejdet med at skabe et stærkt pædagogisk læringsmiljø. Vi lytter til børnene, og bruger børnenes feedback og input, til at planlægge aktiviteter og ture.

Hvad der er betydningsfuldt for børn, kan f. eks. komme til udtryk, når børn tegner, fortæller eller viser de ting og steder, der er vigtige for dem. Som når de f.eks. bliver optaget af historien om Bamse og Kylling, som den voksne læser for dem i vuggestuen, og fortsætter det spor på legepladsen, hvor den voksne bruger barnets optagethed i en "fang Bamse" leg.

I børnehaverne er samtalen vigtig for at de voksne kan gribe hvad der optager børnene her og nu. Samtalerne er både spontane, når de sidder og tegner, spiller, eller er planlagte, f.eks. til en samling eller rundt om frokostbordet. Det kan også være en samtale hvor iPad bruges, og hvor børnene kan fortælle om ting der optager dem, og sammen med de voksne "google" billeder, som barnet kan fortælle ud fra.

Vi skal i hverdagen, tage afsæt i vores viden om forskellige måder at lære på. Barnet er i læring hele dagen. På legepladsen, garderoben, toilettet, stuen og på turen ud af huset. Det er her vores udvikling af, og fælles forståelse for de pædagogiske rutiner, er meget central og vigtig.

Barnet lærer bedst, når det oplever, at det kan - læring bør derfor vægte det enkelte barns præmisser. Læringsmiljøet indarbejdes i alle dagligdags rutiner og almindelige aktiviteter. Dvs, at vi ser på læringsmiljøet både i hverdagsrutinerne, legen, udenfor på legepladsen, og i temaer og aktiviteter.

Det skal tilstræbes, at alle sanser og kompetencer involveres ved aktiviteter og i institutionens miljøer. Det betyder, at alle børn skal involveres aktivt såvel i det daglige liv i vuggestuen, og i børnehaven, og i de aktiviteter der arrangeres.

Legens elementer som motivation, nysgerrighed, afprøvning, fordybelse, koncentration, fantasi og forestillingsevne er vigtige elementer i læreprocesserne i læringsmiljøet. Og det er en evig kilde til nysgerrighed for det pædagogiske personale at blive klogere på barnets leg.

Den voksnes opgave er at skabe et miljø i dagligdagen præget af omsorg og tryghed, hvor der kommunikeres anerkendende og ligeværdigt med barnet, med den voksne som den ansvarlige for relationen og miljøet. Vi har fokus på gruppens sammensætning og dynamik, men ser også på det enkelte barns ressourcer.

Det pædagogiske personale reflekterer på bl.a. stuemøder og personalemøder. Hvordan fungerer læringsmiljøerne? både i forhold til barnet, men også egen rolle i samværet med barnet, og barnets rolle i fællesskabet. Dette gøres bl.a. ved at bruge TOPI, og ved samtale om børnegruppens ressourcer og udfordringer.

Vi skal støtte børnene i deres selvstændighed, og gøre dem robuste til at møde verden. Derfor bruger vi bl.a. tid og ressourcer til at arbejde med selvhjælpenhed. Vi opfordrer barnet til selv at tage tøj af og på, til at rydde op efter sig, og til at hjælpe med borddækning. Vi udfordrer barnet tilpas ud fra det niveau vi vurderer barnet er på. Vi ser ofte at børnene kan langt mere end de giver udtryk for. Vi arbejder med aktiv deltagelse ved at inddrage børnene som betydningsfulde i løsninger, af de daglige praktiske opgaver. F. eks. inddrager vi, som nævnt, børnehaven børnene i

borddækning og oprydning ifm med måltidet. I vuggestuen kan børnene også hjælpe med at dække bord, hente madvogn, og rydde op efter sig når frokosten er slut.

Vi indretter vores læringsmiljøer, så barnet selvstændigt kan gå i gang med en leg, uden hjælp fra den voksne.

Vi støtter børnene i, og giver dem værktøjer til, selv at løse en konflikt, og kunne sige til og fra i både barn/barn og barn/voksen relationen. Det kan også være hvis en kammerat er ked af det. Her inddrager vi ofte barnet ved at spørge "hvordan kan du hjælpe din ven?". Vi erfarer ofte at børnene her bidrager med værdifulde løsningsforslag, og efterfølgende reflekterer over situationen.

Vi har kørt forløb i børnehaven med den evidensbaserede tilgang fra "fri for mobberi" . Se link <http://www.friformobberi.dk/> .

Leg

Leg har en værdi i sig selv, og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling.

Legen skabes på børnenes præmisser, og fremmer bl.a. deres fantasi, fordybelse og nysgerrighed. Det pædagogiske personale skal sikre, at der er rum og tid til legen. Nogle gange skal legen rammesættes og understøttes af det pædagogiske personale, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for hele børnegruppen. I børnehaverne har vi bl.a. arbejdet med legemanuskripter, for at sikre alle børn deltagelse.

I vuggestuen vægter vi at det pædagogiske personale er meget i børnehøjde, og tæt på legen. På den måde kan børnene støttes, opfordres og inspireres til leg, enten på egen hånd eller hvis de udviklingsmæssigt er klar, også med hinanden. Vuggestuens fysiske læringsmiljøer og legezoner, hjælper det lille barn til selv at gå i gang med en leg, og aktivt vælge det som har interesse.

I børnehaven er legen oftere initieret af børnene. Nogle gange foregår en leg udenfor den voksnes rækkevidde, men ofte er den voksne i nærheden til at hjælpe med løsninger hvis legen går i stå, eller hvis et barn ikke kan finde sin rolle i legen, og har brug for støtte. De voksne kan også være dem der igangsætter en leg, f.eks. en leg der udspringer af en historie, en samtale fra frokostbordet, er understøttet af musik, eller blot at den voksne sidder i hjørnet af dukkekrogen, og følger barnets leg, og bygger videre hvis behovet opstår, eller bidrager bevidst til at kvalificere legen, og give mulighed for udvikling.

Læring

Børns læring i vuggestue og børnehave skal forstås bredt, og handler om at understøtte børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. F.eks. nysgerrighed, gå-på-mod, selvværd, sprog og motorik. Det brede læringssyn er afspejlet i de seks læreplanstemaer, som dækker mange forskellige aspekter af børns læring. Udgangspunktet for børnenes læringsprocesser er den legende tilgang. Læringsprocesserne understøttes, når man følger børnenes undren og nysgerrighed, og bygger videre på deres spontane interesser, og skaber et udfordrende og alsidigt pædagogisk læringsmiljø. Det sker, når børnene leger og udforsker, i børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter, i lege og i rutinesituationer samt i samspillet med andre. Vi har i Stjerneskuddet, endnu ikke lavet en fælles definition af læringsbegrebet. Kapitlet her er derfor sat sammen af de samtaler vi har haft på diverse personalemøder og pædagogiske udviklingsdage.

Børnefællesskaber

Vi hjælper børnene til både at danne fællesskaber der er baseret på det udviklingstrin barnet er på, ved f.eks. at lave aldersopdelte grupper på tværs af stuerne, og ved at lave spisegrupper hvor de største børn sidder ved eget bord, og til fællesskaber der udspringer af kemi, og af fælles interesser.

Vi har altid en opmærksomhed på balancen i børnefællesskabet; hvordan er stemningen, hvordan er hierarkiet, er der fællesskaber der fungerer godt/fungerer dårligt, er der børn der er udenfor fællesskabet.

Er der en konflikt mellem børnene, hjælper vi ved at støtte børnene til at sætte ord på hvordan man er en god ven, og hjælper med at sætte ord på følelserne. Men vi støtter også børnene i eksisterende fællesskaber, og forsøger at respektere det naturlige hierarki i en gruppe. Vi hjælper de børn der har svært ved at opsøge andre børn. Den voksne hjælper med at skabe kontakt, bl.a. ved at tage på ture med udvalgte børn, ved at hjælpe med kontakt til børn på andre stuer, i ved deltagelse vores aldersopdelte grupper, og ved at tale med forældrene om hvem det vil være godt at lave legeaftale med.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det er et krav, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal være til stede hele dagen.

Det betyder, at det pædagogiske læringsmiljø i forbindelse med både børne initieret leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner som f.eks. frokost, oprydning, rutiner på badeværelset, når børnene tager tøjet på og af i garderoben, skal sove mv., skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det indebærer, at børnenes læring ikke er afgrænset til halvanden times pædagogiske aktiviteter om formiddagen, men finder sted gennem hele dagen, og at der er en bevidsthed og kontinuerlig refleksion over, og udvikling af de pædagogiske rutiner.

Når det pædagogiske personale skal etablere pædagogiske læringsmiljøer, indebærer dette også, at personalet skal gøre sig overvejelser om et pædagogisk læringsmiljø der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring, og udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet og børnegruppens sammensætning.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Et godt samarbejde mellem forældre og institution er vigtigt for barnets trivsel og udvikling. Det er derfor vigtigt med gensidig dialog. Det første møde i vuggestuen er vigtigt, og vi har fokus på at der er tid til at forældrene får set og spurgt ind den første gang vi mødes.

En opstart i vuggestuen er individuel, og foregår i samarbejde med forældrene, ud fra barnets og forældrenes behov, og situation. Vi kan give en anbefaling af hvordan et optimalt opstartsforløb ser ud, men det vigtigste er at der skabes tillid mellem familie og institution.

Når børnene skifter til børnehaven, kommer vuggestuebørn på besøg flere gange inden opstart i børnehavegruppe, men for deres forældre er det nyt at flytte fra stueetagen til 1. sal. Vi tilbyder derfor en overleverings/opstartssamtale, og hvis det er nødvendigt laver vi et indkøringsforløb ligesom når barnet starter i vuggestuen.

Vi tilbyder forældrene en samtale når barnet har gået enten i vuggestue eller børnehave ca. 3 måneder.

Der tilbydes en samtale midtvejs i børnehavetiden, og altid ifm. skolestart. Vi bruger kommunens skema til vidensoverdragelse, når barnet skal skifte til skolen, og har vi børn der har særlige behov, så tilbyder vi at kontakte skole og fritidshjem for en overleveringssamtale.

To gange årligt laver vi sammen TOPI (Tidlig opsporing og trivselsskema) på alle børn. Hvis der er børn som kræver en særlig indsats, eller henvendelse til PPR, sker det altid i samarbejde med forældrene.

Det vigtigste er den daglige dialog mellem forældre og pædagogisk personale. Her er der mulighed for at ”fange” hvis noget bekymrer, eller bare videregive den gode historie.

Vi bruger AULA til at orientere om temaer mm i hverdagen, med skrift og billeder.

Forældremøde, sommerfest, julehygge, kaffe med forældrerådet, arbejdsdag med forældrerådet, afslutning for storbørnsgruppen, er nogle af de arrangementer vi tilbyder over året.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner er børn der af en årsag er, eller er i fare for at komme i dårlig trivsel. Det kan være pga. en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, men det kan også være et barn hvor en situation i familien gør barnet mere sårbart i en periode, og det kan være børn der er marginaliseret pga. sprog eller måske særlige kosthensyn.

I Stjerneskuddet har vi fokus på at alle børn har en plads i fællesskabet.

Vi er altid opmærksomme på når børn er i fare for at falde ud af fællesskabet, og taler sammen om hvordan vi kan støtte barnet i den svære periode, eller den svære situation. F.eks. i vuggestuen hvor der tages individuelle hensyn til soverutiner. Vi får ofte børn med andre sovekulturer, end vi har i en dansk daginstitution. Det er vigtigt for at barnet kan blive trygt, at vi imødekommer barnets kultur, og tilretter vores praksis, så barnet langsomt kan vænne sig til vuggestuens kultur. Det er vigtigt at det lille barn kan se sammenhængen mellem vuggestuen og hjemmet, og især børn der kommer fra helt andre kulturer end vores. Det kan også betyde at en overgang fra hjem til vuggestue tilrettelægges fuldstændig efter barnets behov, og i tæt samarbejde med forældrene, så alle føler sig trygge.

I børnehaven rummer vi det udsatte barn både i det store fællesskab, men allerbedst i de mindre grupper. Det kan være vi giver barnet en særlig status, f.eks. lov til at lege i cafeen, og vælge hvem der skal være med. Den voksne hjælper med at sætte rammerne, og understøtter det udsatte barns position som "noget særligt".

Legen er vigtig i børnehaven for alle børn, og særligt igennem legen kan vi støtte børn i udsatte positioner, og sikre deres deltagelsesmulighed. Vi bruger legemanuskripter, opdeler i mindre grupper hvor rammer og regler er voksenstyrede, og vi kan f.eks. benytte "talekort" ved frokostbordet for at sikre alle børns deltagelse i samtalen.

Vi har et tæt samarbejde med forældrene når vi oplever at et barn er i en særlig sårbar situation, og prioriterer gentagne netværksmøder. Der laves handleplaner når vi samlet har brug for at lave en særlig indsats for barnet,

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

De største børn i Stjerneskuddet er fra september til maj i "storbørnsgruppe". Alle børn der er mulige kommende skolestartere er med i gruppen, og det er derfor bevidst at det ikke kaldes "skolegruppe", da der kan være børn som bliver hos os et år ekstra.

I gruppen er der særligt fokus på at forberede børnehavebarnet til det nye liv som skolebarn. Grundlæggende gælder det om, at børnene er klar til at mestre de krav, der stilles i skolen, hvad angår praktiske og sociale kompetencer.

Storbørnsgruppen afslutter året med et arrangement hvor deres forældre inviteres, og hvor de viser enten hvad de har arbejdet med, eller opfører et teaterstykke, og der siges farvel til de der skal videre på fritidshjem.

Vi vurderer skoleparathed, udarbejder videnoverdragelseskema, og afholder 5-års status samtaler, er på besøg på et fritidshjem, og gerne på skolen. Vi deltager i Stærkt samarbejde omkring Katrinedalskole, og de tilhørende fritidsordninger.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Stjerneskuddet bruger vi aktivt de lokale tilbud. Dog primært for vores børnehavebørn.

Vi deltager i aktiviteter på lokalstationen og på biblioteket, og vi benytter Grøndalsparken og forskellige legepladser i området.

Vi bevæger os også gerne over lokal grænsen, og benytter tilbud i hele byen; f.eks. Naturcenter Amager, KUBE, og forskellige teatertilbud. I Vanløse har vi metro og gode busforbindelser, og det lærer vores børn at det er let at komme rundt i byen omkring os.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Der er et kontinuerligt fokus det fysiske og æstetiske børnemiljø i huset. Børnegrupperne forandres hele tiden, og har forskellige behov. Vi har også fokus på oprydning og orden, så de sanseindtryk børnene udsættes får, er inspirerende og ikke forvirrende.

Vores fællesrum benyttes til fysisk udfoldelse, og leg i mindre grupper, eller til drama, motorik og sproggrupper.

I vuggestuerne er fokus på de små læringsmiljøer, og på legezoner, der er overskuelige og let tilgængelige for børnene.

På vores legeplads har vi fokus på mulighed for forskellige sanseoplevelser. Vi har mange træer, planter, buske, krydderurter, som børnene gerne må røre ved og smage på

Det psykiske børnemiljø, at føle sig inkluderet og ikke udenfor er vigtigt i Stjerneskuddet, og beskrevet i andre kapitler. Det er også vigtigt at vi taler ordentligt til hinanden, og at børnene lærer at forstå følelser og hensigter. Det er vigtigt for os at børnene møder tydelige voksne, der kan have mange slags udtryk og udvise forskellige følelser. Vi er opmærksomme på at tale med børn der har svært ved at aflæse andre, og hjælpe til forståelse.

Der arbejdes i hele huset med hygiejne, både håndhygiejne, men også gode toiletvaner. At man ikke efterlader et bord med madkrummer, og at man generelt rydder op efter sig.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

LÆRINGSMÅL 0 – 2 ÅR

- Barnet undersøger ting i sine nærmeste omgivelser og går/kravler på opdagelse.

- Barnet giver udtryk for – med ord eller kropsligt – hvad det har brug for, og hvad det har lyst til at lave.
- Barnet viser at det genkender enkelte følelser: glad, ked af det osv.
- Barnet kan give tydeligt udtryk for behov.
- Barnet kan fokusere og fastholde sin opmærksomhed i kortere tid af gangen.
- Barnet er opsøgende over for andre.
- Barnet kan engagere sig i leg og aktiviteter sammen med andre.

Læringsmiljø for vores vuggestuebørns alsidige udvikling (0-2 år):

I Stjerneskuddet skal børnene møde voksne der er lyttende og giver positiv respons.

Vi opmuntrer og opfordrer barnet til at deltage og opleve glæden ved selvstændighed, f.eks. ved at opfordre og motivere barnet til at lære at tage tøj på/af, lære at spise selv, øve toiletbesøg, synge sange med navne, møde barnet anerkendende i dets forskellige rammer og udviklingsniveauer, skabe rum og rammer til fordybelse hvor barnet selv kan tilgå legetøjet, skabe inspiration til leg og understøtte barnets nysgerrighed og gåpåmod.

Vi skaber et miljø, hvor barnet både er en del af det store fællesskab, og også er sammen med alderssvarende i mindre grupper.

Vi styrker barnets selvværd ved at se det enkelte barns ressourcer.

Til vores samling støtter vi det enkelte barn i at være i fokus og turde stå frem foran en større gruppe børn.

Vi hjælper barnet med at sætte ord på dets følelser, så barnets kendskab til sig selv øges og herved får erfaring, der gør det i stand til at genkende følelserne hos sig selv og senere hos andre

Børnene kan se deres egne spor i institutionen i form af dokumentation af deres produkter, tegninger og malerier mv.

LÆRINGSMÅL 3 ÅR – SKOLESTART

- Barnet er åbent og vedholdende over for udfordringer.
- Barnet giver med ord udtryk for, hvad det har brug for, og hvad det har lyst til at lave.
- Barnet tager initiativer.
- Barnet har mod på at lære nyt og møde det ikke-kendte.
- Barnet kan i rimelig grad afstemme sine følelser efter det mulige i situationen.
- Barnet forstår egne følelser og kan benævne dem med ord.
- Barnet indgår i samspil med andre med tydelig genkendelse af egne følelser og handlinger.
- Barnet kan fokusere og fastholde sin opmærksomhed i længere tid af gangen.
- Barnet viser engagement og optagethed i samspillet med andre.
- Barnet kan være engageret i og optaget af leg og aktiviteter over længere tid.

Læringsmiljø for vores børnehavebørns alsidige udvikling (3-6 år):

Vi vil i størst muligt omfang inddrage børnene i beslutningsprocesser (Introduktion til demokrati), bl.a. ved samlinger hvor deres stemme er vigtig, og følge alle børns niveau og aldersdifferentiering, f.eks. ved at arbejde i mindre grupper i løbet af ugen.

Barnet skal have mulighed for at vise engagement og deltagelse. De skal opfordres til at kunne tage, og give plads, til at turde tage initiativ og tro på at det man gør er ok.

Vi vil give børnene mulighed for deltagelse i praktiske opgaver i hverdagen, og på den måde støtte deres selvstændighed, samt give dem udfordringer igennem forskellige aktiviteter, og måske rykke deres grænser, og bane vejen for nye succes oplevelser.

Vi hjælper barnet med at sætte ord på dets følelser, så barnets kendskab til sig selv øges og herved får erfaring, der gør det i stand til at genkende følelserne hos sig selv og senere hos andre. Dette gør vi bl.a. ved at arbejde med Fri for mobberi, men i høj grad også i den daglige kommunikation og interaktion med børnene.

Vi skal sikre at aktiviteter åbner mulighed for udvikling, og gør barnet robust og klar til en god skolestart.

Vores praksis skal inddrage børn i udsatte positioner og skabe mulighed for legerelationer for alle i børnegruppen.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Læringsmål 0 – 2 år

- Barnet udvikler forståelse af egen og andres behov.
- Barnet udvikler forståelse af egne og andres grænser.
- Barnet udtrykker egne følelser sprogligt og kropsligt
- Barnet udvikler og viser tryghed og tillid til børn og voksne i institutionen
- Barnet øver sig i at inddrage andre børn
- Barnet øver sig i at indgå i tætte relationer med børn og voksne i institutionen
- Barnet øver sig i at indgå i sociale fællesskaber
- Barnet øver sig i at samarbejde om leg og læringsaktiviteter
- Barnet øver sig i dialog, i konflikthåndtering og i at løse problemer med andre børn

Læringsmiljø for vores vuggestuebørns sociale udvikling (0-2 år):

I vores dagligdag er vi opmærksomme på det enkelte barns behov og signaler. Vi skaber mulighed for leg, i mindre eller større grupper, hvor den voksne er tæt på børnene: hvad kan jeg, hvad kan du! Vi øver medindflydelse igennem deltagelse. Vi øver i at vente på tur.

Den voksne er tydelig og guider i relationerne. Vi vægter betydningen af relationer mellem den voksne og barnet, men også mellem børnene.

Barnet er tilknyttet en bestemt stue i institutionen med kendte børn og voksne, hvor man kan opleve at være en del af en social sammenhæng, men vi opdeler også i små legegrupper for at understøtte og udvikle barnet og barnets leg.

Vi støtter op om, at barnet er i stand til at fastholde og fordybe sig i en leg. Vi øver de sociale spilleregler i leg, og vi tager udgangspunkt i barnets aktuelle udviklingsniveau. Dette gør vi ved, at den voksne er aktiv deltagende og observerende i leg og samlinger.

Læringsmål 3-6 år:

- Barnet forstår sig selv og andres behov, og kan sætte sig i andres sted
- Barnet kan sætte grænser for sig selv og andre og kan forstå egne og andres grænser
- Barnet forstår, udtrykker og kan sætte ord på egne følelser og på andres følelser
- Barnet viser tillid og tryghed til børn og voksne i institutionen
- Barnet inddrager og favner andre børn
- Barnet indgår i og skaber og vedligeholder tætte relationer med voksne og børn i institutionen
- Barnet indgår i sociale fællesskaber og samarbejder om leg og læringsaktiviteter
- Barnet har kommunikative færdigheder til at indgå i dialog, håndtere konflikter og løse problemer med andre børn
- Barnet kan tage medansvar og har respekt for og accept af forskellighed

Læringsmiljø for vores børnehavebørns sociale udvikling (3-6 år):

Barnet er tilknyttet en bestemt stue i institutionen med kendte børn og voksne, hvor man kan opleve at være en del af en social sammenhæng med forpligtelser og medansvar.

Social kompetence udvikles i fællesskab med andre mennesker i venskaber, grupper og kulturer. De vigtige elementer i social kompetence er empati, evne til tilknytning og sociale færdigheder.

Social kompetence er nøglen til fællesskabet, hvor børnene har mulighed for at udfolde sig i leg, og i samarbejde med andre om at løse opgaver og realisere drømme.

Det er vigtigt, at børn støttes i at danne venskaber, og lærer hvordan man kommer med i, og er en del af en gruppe. Det er i fællesskabet med andre, børnene oplever styrke og betydning, og det er her der er adgang til at give, og opnå anerkendelse.

Vi støtter op om, at barnet er i stand til at fastholde og fordybe sig i en leg. Vi øver de sociale spilleregler i leg, og vi tager udgangspunkt i barnets aktuelle udviklingsniveau. Dette gør vi ved, at den voksne er aktiv deltagende og observerende i leg, samling m.v.

I vores storegruppe arbejder vi med at inddrage børnene aktivt i valgmuligheder og beslutninger, så børnene får en forståelse af konsekvensen af de valg de tager.

Eksempler:

at kunne afkode sociale koder: hvornår man kan "fylde" under hensyntagen til andre.

at kunne tilpasse sin opførsel til forskellige sociale rammer.

Lave aktiviteter og skabe relationer på tværs af grupperne.

Eksempel: På tur.

Turen starter med orientering af børnene: hvor skal vi hen, hvordan kommer vi derhen.

Garderoben: at tage tøj og sko på. Hjælpe hinanden, vente på hinanden, forholde sig i ro når vi er mange på lille plads. Tur-armbånd: hvordan skal jeg forholde mig hvis noget går galt, forvisning om at vi voksne passer på dem

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sprog er forudsætningen for at udtrykke sig og kommunikere med andre.

Der findes mange forskellige sprog, som alle spiller en rolle i børns udviklingsproces, og som skal have opmærksomhed;

Talesprog, skriftsprog, tegnsprog, kropssprog og billedsprog er blot nogle af de kommunikationsformer, vi alle benytter os af.

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Børnene i Stjerneskuddet støttes i at udvikle deres ordforråd, og i at forstå de begreber og regler, der gælder for det talte sprog.

For at kommunikere relevant er det vigtigt, at børn forstår sammenhænge mellem f.eks. kropssprog, mimik og tale. Et varieret sprog og evnen til at bruge det, så det passer i forskellige situationer, øger muligheden for at blive forstået.

Sprog skaber kontakt, og evnen til at bruge nuancerne i sproget støtter og fremmer forståelsen af og fra andre.

Det er vigtigt at træne dialogen, for i dag ved vi at sprog udvikles i samspil med andre. Derfor skaber vi rammer i fællesskabet hvor barnet kan tale, lytte, stille spørgsmål, give svar og være aktiv i at planlægge fælles aktiviteter og projekter.

Børn har behov for at møde voksne mennesker, der lytter til dem med forståelse og anerkendelse, så de får mulighed for at udtrykke det, de er i tvivl om, glade for eller kede af, og så de frit kan lufte deres meninger, følelser og tanker.

Det er vigtigt at støtte børnene i at sætte ord og begreber på de oplevelser, de har i dagligdagen.

Sproget er også en vigtig forudsætning for løsninger af problemer og konflikter. Balancen i fællesskabet afhænger af børnenes evner til at sige til og fra, og om de har de sproglige forudsætninger for at udtrykke, hvad de mener, og dermed formår at blive forstået af både børn og voksne.

LÆRINGSMÅL 0 – 2 ÅR

- Barnet udforsker dagligdagsbegreber og ord for genstande og nære personer
- Barnet forstår ord og sætninger og eksperimenterer med selv at anvende ord til at danne sætninger
- Barnet begynder at kunne tage ture i samtaler, dvs. skifte mellem at lytte og tale
- Barnet begynder at kunne fastholde et emne i en samtale i kortere tid
- Barnet kan forbinde forskellige lyde med forskellige ting
- Barnet begynder at kunne genkende korrekt udtale af velkendte ord
- Barnet begynder at kunne høre, at ord begynder med forskellige lyde
- Barnet begynder at kende forskel på ord og billeder
- Barnet begynder at kunne orientere sig i bøger. Kende ord som bog, side, forside og bagside
- Barnet begynder at kunne genkende skrevne ord, f.eks. eget navn

Læringsmiljø for vores vuggestuebørns sproglige udvikling (0-3år):

Vi arbejder med sprog i alle vores daglige aktiviteter som samling, rytmik, ture, i garderoben, på legepladsen, projekter, i spisesituationer m.v., samt i alle spontant opståede situationer.

Vi er som voksne opmærksomme på, at være gode rollemodeller med et rigt og nuanceret sprog, samt et kropssprog der stemmer overens med det sagte.

Vi arbejder med genkendelighed i sproget f.eks. ved at give børnene kendskab til vores sangmappe, sangkuffert og bøger, og ved mange genkendelige rutiner i dagligdagen og i aktiviteter.

Tal og bogstaver er synlige for alle børn i institutionen

Der er bøger til rådighed for børnene, og vi læser for og med dem.

LÆRINGSMÅL 3-6 år:

- Barnet begynder at anvende og forstå mere abstrakte ord som tid, følelser, tanker og forestillinger
- Barnet begynder at kunne indgå i en længere samtale om et emne
- Barnet begynder at kunne tilpasse talen til sociale forventninger
- Barnet begynder at kunne høre at ord rimer
- Barnet begynder at kunne finde ord der begynder med en bestemt lyd
- Barnet begynder at kunne opdele sammensatte ord i mindre dele
- Barnet har begyndende viden om skriftsproget, herunder læseretningen
- Barnet begynder at genkende, benævne og skrive bogstaver
- Barnet begynder at forstå at lyd og bogstav hænger sammen og får alfabetisk kendskab

Vi arbejder med sprog i alle vores daglige aktiviteter som samling, ture, i garderoben, på legepladsen, projekter, i spisesituationer m.v., samt i alle spontant opståede situationer.

Vi er som voksne opmærksomme på at være gode rollemodeller, med et rigt og nuanceret sprog, samt et kropssprog der stemmer overens med det sagte.

Vi arbejder bevidst på at udvikle barnets mange forskellige sprog.

Vi arbejder med genkendelighed i sproget f.eks. ved at give børnene kendskab til sange og historier, og ved at have rutiner i dagligdagen og i aktiviteter.

Børnenes naturlige interesse for det skrevne sprog skal "gribes" og vi skal give dem mulighed for at lege med bogstaver.

Vi sætter ord på farver, former, begreber mm, og det generelle i dagligdagen: i garderoben, ved frokostbordet, laver dialogisk læsning, rim og remser, og arbejder med sammensatte ord.

Vi laver historielæsning: ofte læser vi en historie til frugtsamling. Og vi skaber mulighed for at historierne an blive genfortalt af børnene.

Vi viser børnene den mulighed bøger giver til at lære at lytte og selv danne indre billeder i hovedet. (*fantasi, at skelne virkelighed/fantasi, at lære at skriftsproget kan noget særligt, kendskab til at der findes forskellig litteratur (fag-og skønlitteratur, billedbøger.*

Vi viser de store børn, hvordan de kan læse en lille let bog for de yngste, og derved være med til at styrke deres sprogudvikling (f.eks. bare ved at samtale om, hvad der sker på billederne). (*Stor samhørighed mellem store og små, tryghed for de mindste og at de store føler sig værdifulde. Samtidig styrker det de store børns formuleringsevne og fantasi*)

Vi er opmærksomme på at få børnene til at formulere sig så ofte som muligt. Vi hjælper børnene med at formulere deres behov og ikke nøjes med at pege på en bestemt genstand ligesom vi heller ikke godtager formuleringen "han driller", uden at vi hjælper barnet med at formulere hvad han driller med.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

LÆRINGSMÅL 0 – 2 ÅR

- Barnet udvikler muskel-led-sansen for bevidstgørelse af egen muskelkraft
- Barnet udvikler følesansen for erfaringer med kulde/varme og ubehag/velbehag
- Barnet oplever velbehag ved fysisk udfoldelse
- Barnet kan løfte ting med tilpas muskelkraft
- Barnet udvikler kropsidentitet
- Barnet får erfaringer med egne grænser

Læringsmiljø for vores vuggestuebørns kropslige- og motoriske udvikling (0-2 år):

Vi arbejder med motorik og sanser, fysisk udholdenhed, styrke, kropsmestring og kropsforståelse. Børnenes sanser styrkes både på legepladsen og ved sang, dans, rytmik, yoga, pædagogisk idræt. De leger med sand, gynger, slår kolbøtter og har mulighed for at gå i ujævnt terræn. Vi laver forskellige motorikbaner, hvor børnene hopper, trækker hinanden i tæpper, gynger og bruger kræfter. Børnene deltager i mange forskellige daglige aktiviteter som, dækning af borde og hente service. På legepladsen graves der og flyttes rundt på ting. Vi går ture i nærmiljøet. Vi har lege/sanglege som børnene deltager i b.la. fisker fisker, tre små trolde, jeg gik mig over sø og land, du skal klappe hvis du er i godt humør mm. Vi har et puderum, vi har mulighed for at hænge gynger op på stuen, vi har rytmiske redskaber til rådighed, både til hjælp for bevægelse og sanseintegration.

Vores legeplads er indrettet så den byder på forskellige grov motoriske udfordringer. På stuerne øver vi finmotorikken, bl.a. ved brug af farver/tuscher/pensler, perler, puslespil mm. Vores møbler er mobile så det er muligt at etablere udfordringer i det daglige. Og så arbejder vi med at gøre børnene selvhjulpne, hvor der øves mange gode fin- og grovmotoriske færdigheder.

Læringsmiljø for vores børnehavebørns kropslige- og motoriske udvikling 3-6 år:

Børnene tilskyndes til selv at være fysisk aktive i deres aktiviteter. Vi bruger vores fællesrum til mange forskellige fysiske aktiviteter såsom: Motoriklege, fysiske sproglege, dramlege, musik og dans, stikbold mm., Finmotoriske aktiviteter implementeres i aktiviteterne i dagligdagen og større projekter. Eksempel: stikbold: (*kaste, gribe, løbe, opmærksomhed, undvige. Efterleve regler, acceptere et "nederlag" (at blive ramt), at nyde et fællesskab hvor mange kan være med*).

Vi lader børnene eksperimentere med forskellige materialer, så både finmotorikken og sanserne inspireres og udvikles. Eksempel:

Tegne på kopi-tegninger: *at gøre sig umage, at fylde ud, at male indenfor stregerne, at træne penne grebet. Vi forsøger at motivere børnene til også at tegne/male på fri hånd. Udfordringerne er individuelle og det vigtigste for os er at bevare og styrke lysten til at bruge farverne. Samtidig ser vi at børnene slapper af/kobler af, og at der ofte er et fællesskab omkring farvebordet*

Vi bruger og udforsker vores legeplads, og de muligheder den giver. Eksempel:

Rulle, trille, snurre, hoppe, hinke, kravle: i Grøndalsparken, på legepladser, forhindringsbane i cafeen, puder i puderummet, træningsbane (løb mod din egen tid) på legepladsen, "jorden er giftig", kongens efterfølger.

Men også vores nærmiljø benyttes til motoriske aktiviteter, som f.eks. at øve sig i at "gå til" når vi er på tur, at cykle på legepladsen eller helt over på Skibelund legeplads.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

LÆRINGSMÅL 0 – 2 ÅR

- Barnet skal opleve årstidernes skiften, bruge alle dets sanser og have gode oplevelser i naturen.
- Barnet skal møde forskellige former for natur og naturomgivelser
- Barnet skal have en begyndende forståelse for dyrene og insekterne der lever i naturen
- Barnet har begyndende opmærksomhed på at udforske og undersøge naturfænomener. Fx vand og sand
- Barnet har begyndende opmærksomhed på og optagethed af naturfænomener. Fx blæst, regn og sol

Læringsmiljø for vores vuggestuebørns udvikling af erfaringer med natur, udeliv og science (0-2 år)

Til samling har vi fokus på årstidens skiften og snakker med børnene om månederne, årstiden og vejret.

Vi bruger naturen både på legepladsen og i nærmiljøet, for at præsentere børnene for forskellige naturområder.

Vi lærer børnene at begå sig relevant i naturen, og snakker med dem om hvordan man behandler dyr og planter.

I institutionen er legepladsen indrettet med små områder med mange træer, buske og planter. Der er mange kroge og gemmesteder børnene kan være i, og mange af buskene og træerne er med spiselige bær og frugter.

Vi har mange blomsterkummer og træstubbe som kan flyttes når der skal findes dyr.

Vi har en årlig plante dag, der bidrager til at børnene får en fornemmelse af hvordan blomster plantes og holdes, samt giver et indblik i blomsternes/planternes udvikling. I tiden efter kan børnene se planterne vokse og smage, dufte, røre.

LÆRINGSMÅL 3-6 år:

- Barnet skal opleve årstidernes skiften, bruge alle dets sanser og have gode oplevelser i naturen, samt få en forståelse af hvordan årstidernes skiften påvirker dyr og planter
- Barnet skal møde forskellige former for natur og naturomgivelser
- Barnet skal lære at omgås dyr og planter med respekt og føle ansvarlighed for naturen
- Barnet udforsker og undersøger naturfænomener
- Barnet observerer og beskriver den omkringliggende verden og sammenhænge i den. Fx blæsten hvirvler blade rundt

Læringsmiljø for vores børnehavebørns udvikling af erfaring med natur, udeliv og science:

Vi fokus på årstidens skiften og snakker med børnene om månederne, årstiden og vejret.

Vi bruger kontinuerligt naturen både i nærmiljøet og længere væk, hvor vi tager til legepladser, skov, strand, mose, park, Naturcenter Amager m.v. for at præsentere børnene for forskellige naturområder.

Vi lærer børnene at begå sig relevant i naturen, og snakker med dem om hvordan man behandler dyr og planter.

Vi har vores legeplads, hvor børnene kan grave og finde insekter, og derved også lære hvordan man har omgang med, og ansvar for levende dyr.

Legepladsen er indrettet med små områder med mange træer, buske og planter. Der er mange kroge og gemmesteder børnene kan være i, og mange af buskene og træerne er med spiselige bær og frugter.

Vi har blomsterkummer og træstubbe som kan flyttes når der skal findes dyr.

Vi planter krydderurter og blomster, som børnene kan se vokse, mærke på og måske smage. Vi bruger også frugt og grønt fra legepladsen til bagning, syltetøj mm.

Andre eksempler på fokuspunktet i børnehaven:

- At bruge naturens byggematerialer til at lave dinolandskaber.
- At have fælles forundring over hvor fantastisk et dyr myren er og bagefter bryde ud i en fælles myre-drama-leg. Og flere dage senere se børnene lede efter myrer andre insekter på legepladsen og begejstrede komme og vise vi voksne, at der også findes gule myrer.
- At børnene minutløst i flere dage støvsuger legepladsen for regnorme, og vi benytter lejligheden til at snakke om, hvad regnorme gør i naturen, og hvordan børnene kan passe på dem.
- At snakke om årstiderne og henlede børnenes iagttagelse på naturens skiften.
- At plukke blomster, opleve – og tage sig i agt for brændenælder (og deraf vigtigheden af at kende deres udseende.), at have bladkamp eller tumle sig i bladløvet, at samle blade til krea-aktiviteter

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

LÆRINGSMÅL 0 – 2 ÅR:

- Barnet oplever forskellige æstetiske udtryksformer, som billedkunst, litteratur og byrum.
- Barnet stifter bekendtskab med digitale medier.
- Barnet præsenteres for korte eventyr.
- Barnet får musiske og kropslige erfaringer ved at blive præsenteret for forskellige musikgenre og danse.
- Barnet skal præsenteres for forskellige kunstneriske genrer, teknikker og redskaber.
- Barnet præsenteres for årets gang og højtider

Læringsmiljø for vores vuggestuebørns erfaring med kultur, æstetik og fællesskab (0-2 år):

At vi fælles holder traditioner ved lige som; Fastelavn, Påske, Sct. Hans, Høst, Jul.

Vi præsenterer forskellige materialer for børnene; Maling og ansigts maling, Klippe med saks, klistre, udklædning, forskellige papirtyper og farver

Vi lytter til musik, danser, og synger.

Fejrer fødselsdage.

LÆRINGSMÅL FOR 3-6 år:

- Barnet oplever forskellige æstetiske udtryksformer, som billedkunst, teaterforestillinger, litteratur og byrum
- Barnet skal præsenteres for forskellige kulturelle tilbud
- Barnet skal lære at tegne, male og sætte farver sammen.
- Barnet skal lære forskellige materialer og teknikker at kende

- Barnet får sanselige og kropslige erfaringer med forskellige genrer som musik, dans og teater
- Barnet skal have kendskab til og viden om hvor vores traditioner og højtider stammer fra
- Barnet skal opnå en forståelse for forskellige kulturers værdier

Læringsmiljø for vores børnehavebørns erfaring med kultur, æstetik og fællesskab (3-6 år):

Vi tager på ture af til kulturstationen, KUBE, bibliotek og andre kulturelle tilbud lokalt og i resten af København; børneteaterfestival, "børn synger", filmarrangementer og musikpædagog på kulturstationen.

I samarbejde med børnene bearbejder vi oplevelser og fortællinger fra turene.

På stuerne er der i perioder meget fokus på musik, dans og drama.

Vi har i institutionen indrettet læringsmiljøer med plads til fordybelse i forskellige områder. På stuerne er der bl.a. et læsehjørne, dukkekrog, tegneborde. Vi har boghygge efter frokost ("ro", glæden ved bøger, vi ser megen snak om billeder eller genfortælling af historier), vi låner biblioteksbøger.

Det er nemt for børnene at få adgang til legetøj og materialer, og vi tilbyder gode rammer og materialer til kreativ udfoldelse.

Vi holder fødselsdag for barnet i børnehaven, med særlig udsmykning af barnets spiseplads og fokus på barnet.

Børnemiljøet: Vi vasker hænder, forsøger at mindske støjen ved at bruge cafeen – nogle gange ved at dæmpe støjen på stuen, andre gange ved at skabe ro for de børn der leger i cafeen. Vi er ude 1-1½ time dagligt og er opmærksomme på at lufte ud på stuen.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Med evalueringsskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi bruger stue- og personalemøder til at sikre os vi har et miljø der konstant passer til de behov vores børnegruppe har. Der ændres indimellem på stuenes indretning, for at tilgodese den aktuelle børnegruppes sammensætning, og så vi sikrer at det pædagogiske læringsmiljø bedst muligt understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Kravet om etablering af en evalueringskultur i dagtilbuddet skal understøtte, at personalet udvikler en fagligt selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Den faglige og selvkritiske tilgang skal bidrage til, at personalet får øje på deres praksis, tænker over den og ser mulighederne for at ændre praksis, hvis der er behov for det, hvilket i sidste ende skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis.

Vi laver TOPI to gange årligt på alle stuer. Det laves sammen med Pædagogisk leder, og rapporten gennemgås frem på stuemøder efterfølgende, så det sikres at de børn der er i god trivsel, forbliver det. Har vi børn der har brug for en særlig indsats, laves handleplan/SMTTE.

Vi har personalemøder flere gange årligt, hvor der drøftes pædagogisk udvikling og hvor vi bl.a. gennemgår vores pædagogiske rutiner.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi vil benytte elementer fra selvevalueringskemaet fra EVA. Derudover laves egne evalueringskemaer/metoder, hvor vi fælles gennemgår praksis og tilpasser relevant.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC